

Dick Dekker's jongensdromen

Verlangen naar ruimte en ruigte

Walter Lentjes

Dick Dekker behoort tot de Nederlanders van wie de jeugd in de oorlogsperiode viel. Toen de duinen weer toegankelijk werden was hij daar te vinden. Later ontdekte hij de Veluwe. Ook dit was hem niet ruig en ruim genoeg. In Lapland dacht hij het te vinden, maar uiteindelijk vond hij zijn ruimte in Canada. In Nederland begonnen als illustrator, schrijft hij nu in Canada artikelen over wolven en andere grote zoogdieren. Een gesprek met een gemigreerde in Nederland vergeten self-made zoöloog in Edmonton, Canada.

Mijn vroege jeugd stond in het teken van het hakenkruis. Net voor de oorlog, ik was zes, verhuisden mijn ouders van Rotterdam naar Haarlem waar mijn vader in militaire dienst moest. Er volgden vier jaren van armoede, maar ik was te jong om er geestelijk onder te lijden. Onze generatie had veel vrije tijd; de school was vaak gesloten. Met mijn broer en een boezemvriend zwierf ik door het Bloemendaalse Bos en de polders bij Spaarndam. Wij waren echte grasduiners, altijd op pad. Ik herinner me dat ik als kind al hardop liep te fantaseren over huilende wolven om een blokhut in Alaska. Dat had ik gelezen in de strip van Bulletje en Bonestaak. Een van onze favoriete bestemmingen was het zogenaamde "Tinholthuisje" bij de ruïne van Brederode in Santpoort. Het was een klein natuurhistorisch museum dat vol stond met bezienswaardigheden vergaard uit de hele wereld. We zagen daar de volledige albums van Verkade, met de verzamelplaatjes van Voerman en andere Nederlandse tekenaars over natuur in eigen land. Wij hadden thuis niets op het gebied van natuurboeken, en er waren toen nog geen natuurfilms en TV. Als je dat vergelijkt

met wat de jeugd tegenwoordig tot zijn beschikking heeft aan educatief materiaal...

Toen de oorlog voorbij was, verbeterden onze levensomstandigheden langzaam. De eerste reep chocolade of een banaan waren evenementen, maar ook het openstellen van de duinen. Die waren in de oorlog "sperrgebied". In de naoorlogse tijd negeerden wij alle bordjes "Verboden Toegang", tot ergernis van de koddebeiers. Als ik nu in de duinen kom, ervaar ik het landschap heel anders. De vroegere sfeer is kapot. Ik vind het onvoorstelbaar dat er overal getrimd en gerend mag worden. Aan de positieve kant: er wordt niet meer gejaagd. Vroeger was het duin een fazantenkwekerij voor de heren jagers. Ook wordt er niet meer geklemd en zijn er nu vossen, wat interessante gevolgen gehad heeft voor de konijnenstand en uiteindelijk voor de begroeiing. Ik heb dat door de

De illustraties bij dit artikel zijn van Dick Dekker.

jaren, tijdens mijn geregelde bezoeken, met belangstelling gevolgd.

Van welke verenigingen was je lid?

In de jaren vijftig werd ik lid van Natuurmonumenten en de Vogelwerkgroepen. Maar in mijn jonge jaren wist ik van het bestaan van natuurbewegingen niets af. Ik had een aangeboren interesse in de natuur en dat werd tenslotte meer gericht toen ik op het Lyceum geconfronteerd werd met de befaamde flora van Heymans, Heinsius en Thyse.

Alle bloeiende planten die ik op mijn duinwandelingen tegenkwam en niet kende, gingen mee naar huis ter determinatie. Die kennis hield ik bij nadat ik me begon toe te leggen op vogels. Dat gebeurde nadat ik door de verrekijker van een padvinderleider mocht kijken. Het opende mijn ogen, letterlijk en figuurlijk. Dat je zo maar een wilde vogel in alle details vanuit de verte kon bespieden was voor mij toen een openbaring.

Wanneer ben je met schrijven en met illustreren begonnen?

Dat gebeurde als het ware bij toeval. Toen ik de HBS na drie jaar verliet (met lof), kreeg ik een baantje op *De Spaarnestad*. Ik kwam op de layoutafdeling terecht en al gauw kreeg ik de grafische verzorging van de jeugdbladen. Dat opende een geheel nieuwe wereld voor mij. Toen ik 17 jaar was, verkocht ik

mijn eerste artikeltjes compleet met tekeningen. De onderwerpen waren gebaseerd op eigen ervaring en al gauw beperkte ik me tot de natuur. Mijn dienstplicht vervulde ik bij Amersfoort en op de Veluwe. Na diensttijd zwierf ik op de heide of in het bos. Ik bouwde schuilhutten bij sperwernesten en zat 's avonds bij een tankbaan op vossen te loeren. Ik vond overal stof te over voor mijn pen, potlood en camera.

In de jaren vijftig had ik elke week een bladzijde met tekeningen en tekst in het jeugblad *Sjors van de Rebellenclub*. De rubriek heette *Avontuur in de Natuur*. Het leverde elke week 35 gulden op als bijverdienste. Daarvan kocht ik in 1952 al een tweede-hands Panhard. In die tijd kwamen de hoofdredacteurs van *De Spaarnestad* nog op de fiets. Mijn vader was een automonteur en hij had zijn handen vol aan mijn wrak. Ik kwam vaak met panne thuis van de Veluwe, de Biesbosch of de Peel.

Maakte je al vroeg buitenlandse reizen?

Op lange weekeinden zoals Pinksteren en Pasen, kampeerde ik met een vriend of met mijn broer in de Eifel en de Ardennen. Daar begonnen we omstreeks 1953 mee. Later trokken we naar de Alpen om steenarenden en gemzen te zien. In 1956 gaf ik mijn baan op, want ik wilde naar Lapland dat ik beschouwde als de laatste wildernis van Europa. Mijn broer ging mee. We belandden in een klein Zweeds dorp, waar we een baan kregen op een houtwerf. Visarenden, auerhanen en elanden waren daar algemeen. Toen we na een half jaar in Nederland terugkwamen, had ik veel stof verzameld voor artikelen in de Haarlemse krant en de geïllustreerde

Dick Dekker met wapitie-gewei.

weekbladen van *De Spaarnestad*. Toen Jan P. Strijbos in *De Telegraaf* van leer trok tegen de zangvogelvangst in zuidelijke landen, begon ik een polemiek over de eendenkooien in eigen land. Ik vond dat daar eerst een eind aan moest komen voordat Nederlandse vogelbeschermers recht van spreken hadden over de vogelmoord in zuidelijke landen. In Zweedse natuurkringen hadden Nederlanders toentertijd niet zo'n goede naam vanwege die eendenkooien. Tussen de bedrijven door schreef en illustreerde ik drie kleine veldgidsjes. Het eerste deeltje *Buiten* bereikte een derde druk. In 1959 emigreerde ik naar Canada. Terug in 1961, gaf ik bij *De Spaarnestad* twee boekwerkjes uit over mijn Canadese ervaringen: *Waar Raven Roeppen* en *Bergen, Bossen, Prairies*.

enkele bunzing, maar die werden door de koddebeiers zo kort gehouden dat je ze nooit zag. Vossen, reeën en herten waren er in mijn tijd niet. Om die te zien, ging ik naar de Veluwe.

Wanneer en waarom ben je uit Nederland vertrokken?

Nederland is een schitterend land, maar er zijn veel te veel mensen. De drukte op de wegen en in de natuurgebieden werd in mijn tijd zienderogen erger. Eerst trok ik naar de natuur in het buitenland: hoe ongerepter en woester, hoe beter. Ik zocht naar de oernatuur waar de mens het evenwicht nog niet verknoeid had. Ik verlangde naar een noordelijk landschap met een compleet ecosysteem van grote zoogdieren, inclusief grote roofdieren en speciaal de wolf. Daar zocht ik bewust naar, eerst in Zweden, daarna in Canada. Definitief emigreren, in 1964, was een moeilijke beslissing. Als je zo'n dertig jaar in Nederland gewoond hebt, hecht je aan eigen bodem. Als ik nu de ongekende drukte in Nederlandse natuurgebieden zie, is Canada voor mij een goede beslissing geweest. Wat ik daar meegemaakt heb en nog meemaak aan rust en ruimte, aan vogels en zoogdieren, is "het einde" zoals men tegenwoordig zegt.

Je zag kans in Canada je vleugels uit te slaan?

In Nederland leed ik onder een gebrek aan onderricht op het gebied van de natuurstudie. Ik kende niemand met een universitaire opleiding. Van de wetenschappelijke vakliteratuur wist ik niets af. In Canada ontmoette ik biologen en ornithologen, die gewoon lid waren van de plaatselijke natuurvereniging. De contacten die ik opdeed, openden een deur naar de internationale vakliteratuur. Daar leerde ik veel van. Aanvankelijk voelde ik me "onmondig" in Canada. Het was een ramp dat ik als het ware mijn taal kwijt was. Gelukkig vond ik snel een baan als grafisch ont-

Werd er toen veel gepubliceerd voor de populaire markt?

De natuur was toentertijd lang niet zo populair als nu. Er werd betrekkelijk weinig uitgegeven op dat gebied. In de jaren dertig waren er een paar rasechte natuurschrijvers, zoals Jac P. Thijsse. Zijn *Het Vogeljaar* heb ik gelezen en herlezen. In de bibliotheek vond ik boeken van A.B. Wigman over het grootwild op de Veluwe. Ook vond ik soms een vertaald werk van Duitse en Engelse schrijvers, zoals William Long die over de Canadese wildernis schreef. Vlak na de oorlog was Jan P. Strijbos een van de weinige natuurschrijvers wiens werk ik kende. Tegenwoordig is er een ware explosie van natuurboeken. De een nog mooier geïllustreerd dan de ander, al is de tekst er vaak maar bijgeflanst. Vroeger kwam een boek voort uit de inspiratie van de auteur, die schreef omdat hij wat kwijt moest. Tegenwoordig wordt een boek op stapel gezet door de uitgever, omdat hij er brood in ziet.

Wat had je grootste belangstelling: flora, vogels of zoogdieren?

Ik begon met de plantenwereld. Daarna ontdekte ik de vogelstudie en dat lag voor de hand. Zoals Jac P. Thijsse vroeger al schreef, er zijn in Nederland misschien duizend keer zo veel muizen als vogels, maar voor elke muis zie je wel duizend vogels. Toch, en misschien juist om hun verborgen levenswijze, waren zoogdieren voor mij absoluut fascinerend. De fauna van het duin was vroeger zeer beperkt. Er waren konijnen, hazen, hermelijnen en wezels. Er liep een

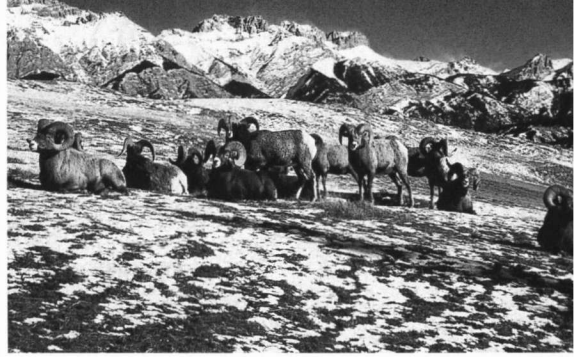
werper en na een jaar besloot ik me freelance te vestigen. Al gauw begon ik te schrijven over wat ik zag en vooral over wat me verontrustte, zoals de vergiftigingen van wolven. Dat gebeurde toen van overheidswege zelfs op de grens van het Nationale Park van Jasper. Mijn eerste stukjes werden in de plaatselijke krant geplaatst of in blaadjes van natuurclubs. Publiceren in betalende tijdschriften was er niet bij. Ik woonde in Edmonton in de provincie Alberta, ver van landelijke centra zoals Toronto. Tenslotte begon ik voor biologische vakbladen te schrijven over mijn specifieke studieonderwerpen: slechtvalken en wolven.

Wat doe je momenteel?

Sinds 1982 ben ik geheel op natuurverwante zaken ingesteld. Ik publiceer in populaire en biologische tijdschriften. Ik heb hier drie natuurboeken geschreven en sinds 1983 ben ik redacteur van *WolfNews*, kwartaalblad van de Canadian Wolf Defenders.

Ik spendeer veel tijd in het Nationale Park van Jasper als een zogenaamde "Volunteer Wildlife Researcher". Het houdt in dat ik berghutten mag gebruiken en te paard samen met de parkwachters afgelegen streken kan bezoeken. Ik heb het een en ander gepubliceerd over de stand van de wolven en herten in het Park van Jasper gebaseerd op 25 jaar veldwaarnemingen. Ook ben ik geïnteresseerd in de verspreiding van otters in Jasper en in de concurrentie tussen wolven, coyotes en vossen. Deze roofdiersoorten zijn dodelijke voedselconcurrenten van elkaar.

Tijdens mijn jaarlijkse bezoeken aan Nederland heb ik in de Amsterdamse Waterleidingduinen een fascinerend geval van roofdierconcurrentie zien ontwikkelen: de invasie van de vos en het uitsterven van de hermelijn. Jaap Mulder schreef daar over in *Argus* en *Zoogdier*. Hij rapporteerde dat boswachters bij Castricum opmerkten dat de laatste hermelijnen vaak in bomen klommen. Men meende dat deze hermelijnen op zoek waren naar vogelnesten vanwege een mogelijk tekort aan konijnen. Ik kreeg een ander idee, toen ik op de prairie bij Edmonton bij mijn nadering hermelijnen in bomen zag klimmen. Volgens mij betreft het een "anti-predator strategie". De Canadese hermelijnen hebben geleerd in bomen te klimmen om aan griendpredatoren zoals de

Dikhoornschaap in Jasper National Park.
Foto Dick Dekker.

coyote te ontkomen. Dit kan ook het klimmen van duinhermelijnen verklaren: een gewoonte aangeleerd nadat de vos talrijk werd. Tussen twee haakjes, naar mijn idee heeft de achteruitgang van de hermelijn in het duin ook te maken met de opmars van de bunzing. In de eerste jaren na het klemverbod leek het mij toe, dat sporen van bunzings in de Waterleidingduinen veel algemener waren dan vroeger. Ik neem aan dat bunzing en hermelijn niet bepaald op vriendelijke voet leven.

Op de prairie rondom Edmonton is het dominerende roofdier tegenwoordig de coyote. Vroeger was dat de wolf, die nu op de prairie uitgeroeid is. Tegelijkertijd is de prairiehermelijn zeldzaam geworden, naar mijn mening door predatie van de coyote. Dus ook hier is de mens uiteindelijk de toppredator die de dierenwereld domineert, verandert en vaak verarmt. Gelukkig kan ik in Alberta altijd uitwijken naar de wildernis in het Nationale Park van Jasper, dat een waar paradijs is voor de liefhebber van de grote zoogdieren van het noordelijk halfmond.

Publicaties van Dick

Naast talloze artikelen in tijdschriften verschenen in Nederland tussen 1956 en 1964 de volgende boeken: *Buiten, In de openlucht, In het vrije veld, Waar raven roepen, en Bossen, bergen en prairies; alle bij de Spaarnestad te Haarlem.* Recente Nederlandstalige publicaties: *Grasduinen*, november 1990, *Wolven in Canada*. *Grasduinen*, in bewerking, *Bisons in Canada*. *Vogels*, januari 1991, *De overrompelende jacht van de slechtvalk.*

Dick Dekker, 3919-112 A Street,
Edmonton, Alberta T6J 1K4, Canada.

Walter Lentjes is op zoek naar oude boeken van Dick Dekker. Wie kan hem helpen? Telefoon 085-427423 (NL).